

יד מהרש"א

מסכת כתובות

פרק אלו נערו

חלק ב'

לב. – לד:

June 19, 2008

© Yechezkel Folger 2008

מפתח

דף לב. דף לב:.....	3
תד"ה וקי"ל וד"ה דאין לוקה וד"ה אלמא וד"ה אלא עולא.....	3
תד"ה ואי ממונא לקולא.....	19
תד"ה שיש בהן צד חמור.....	20
דף לב:.....	22
תד"ה מכדי ותד"ה חובל ובא"ד הא לא קשיא.....	22
תד"ה ור' יוחנן מאי טעמא.....	26
דף לג:.....	27
רש"י ד"ה לאו בני התראה נינהו.....	27
דף לג:.....	28
תד"ה ודלמא מלקות חלק א'.....	28
תד"ה ודלמא מלקות חלק ב'.....	29
תד"ה גנב שור.....	30
דף לד:.....	33
תד"ה בשוגג יאכל.....	33
תד"ה כיון דשחט בה פורתא אסרה.....	36
דף לד:.....	37
תד"ה ור' מאיר לוקה.....	37
רש"י ד"ה גנב וטבח בשבת.....	38

דף לב. ודף לב:

תד"ה וקי"ל וד"ה דאין לוקה וד"ה אלמא וד"ה אלא עולא

1) First הקדמה

- a) גמרא at משנה and דף לו: דף as explained by the
- i) There is קנס for ממזרת who is בלאו
 - ii) There is קנס for עשה חייבי
 - iii) There is קנס for אחותו and other חייבי כריתות
 - iv) There is no קנס for בתו and other חייבי מיתות בית דין

2) Second הקדמה

- a) דף כט: at גמרא
- i) קשיא
 - (1) אשה הראוי' לו only for קנס implies that there is ולו תהי' לאשה
 - (2) So why is it that there's קנס for עשה חייבי and לאוין חייבי כריתות and חייבי לאוין חייבי עשה וחייבי לאוין for ריבוי
 - ii) תירוץ
 - (1) נערה נערה הנערה
 - (a) The first is needed for its own sake to say the פסוק deals with נערה
 - (b) The second is a ריבוי for חייבי עשה וחייבי לאוין
 - (c) The third is a ריבוי for חייב כריתות

3) Third הקדמה

- a) דף כט: at תוספות ד"ה וחד
- i) הקדמה
 - (1) At this stage
 - (a) we assume קידושין תופסין בחייבי עשה
 - (b) there's a מחלוקת whether קידושין are תופס in חייבי לאוין
 - (c) We know that קידושין aren't תופס in חייבי כריתות
 - ii) קשיא
 - (1) Why don't we apply one ריבוי to עשה חייבי and the second to חייבי לאוין
 - (2) So that there's no ריבוי left to teach that there's קנס even for חייבי כריתות
 - iii) תירוץ
 - (1) If חייב לאוין and עשה חייבי are similar in that קידושין are תופס in both
 - (a) Then
 - (i) One ריבוי is enough for both עשה חייבי and חייבי לאוין

(ii) And the second חיבי כריתות is available for חיבי כריתות

(2) If חיבי כריתות and חיבי כריתות are similar in that חיבי כריתות aren't תופס in either

(a) Then the first חיבי כריתות applies to חיבי כריתות

(b) And the second חיבי כריתות is enough for both חיבי כריתות and חיבי כריתות

4) Fourth הקדמה

a) דף לב. at מהרש"א ד"ה אלא עולא as explained in דף כט: at גמרא of המשך

i) ר' שמעון בן מנסיא

(1) ולו תהי' לאשה based on משנה

(2) because he's דורש neither of the חיבי כריתות or is דורש the חיבי כריתות for some other purpose

(3) and that's why he holds that ולו תהי' לאשה in fact means

(a) There's קנס only for an אשה who is לקיימה

(b) There's no קנס to חיבי כריתות and חיבי כריתות even though חיבי כריתות are תופס in them

ii) שמעון התימני

(1) Is דורש one of the חיבי כריתות to teach that

(a) There's קנס for an אשה שאינה ראוי' לקיימה so long as חיבי כריתות are תופס in the אשה

(2) But he's not דורש the second חיבי כריתות or is דורש this חיבי כריתות for some other דרשה

(3) And that's why he holds there's no קנס for an אשה שאין בה הוי' in whom חיבי כריתות aren't תופס

5) Fifth הקדמה

a) רש"י דף ל. at גמרא

i) ר' נחוניא בן הקנה

(1) Not only are חיבי כריתות based on מיתות ב"ד פטורין מתשלומין

(2) But חיבי כריתות are also מתשלומין

(3) And he disagrees with the משנה that says there's קנס for אחותו although she's בכרת

(4) שיטה ר' נחוניא בן הקנה bases his

(a) Either on

(i) אסון-אסון of גזירה שוה

(ii) Or כרת שלי כמיתה שלכם of רבא by לימוד

(b) That's compares חיבי כריתות to חיבי כריתות בית דין

6) Sixth הקדמה

- a) ד"ה הכל מודים at דף ל. at תוספות
- i) קשיא
- (1) Maybe our משנה agrees with הקנה בן נחוניא ר' that generally חייבי כריתות are פטורין מן התשלומין
- (2) But our משנה says קנס is an exception because the משנה relies on the ריבויא to say there's קנס for חייבי כריתות
- ii) רשב"א by תירוצ
- (1) Still it must be that the משנה doesn't agree with הקנה בן נחוניא ר'
- (2) Because for חייבי מיתות ב"ד there is no difference between הקנה בן נחוניא ר' and חייבי כריתות since we've established that
- (a) both are מתשלומין פטור
- (b) and the פסוק compares them either with the גזירה שוה of אסון-אסון or by the לימוד of רבא
- (3) It follows that
- (a) If the משנה relies on the ריבויא to teach that there's קנס for חייבי כריתות
- (b) Then the משנה would also have to had to apply the same ריבוי to teach that there's קנס also for בתו and other דין מיתות בית דין
- 7) Seventh הקדמה
- a) דף יג. at מסכת מכות in משנה
- i) במלקות who are מותרה חייבי כריתות
- b) It follows from this משנה that
- i) מלקות and כרת חייב both is הותרה after he was הבא על אחותו
- 8) eighth הקדמה
- a) קיימא לן that
- i) where there's both ומלקות
- ii) אין לוקה ומשלם
- b) We'll explain below
- i) whether ומשלם אין לוקה ומשלם means that where there's ומלקות
- (1) מילקא לקי ממונא לא משלמי
- (2) Or ממונא משלם מילקא לא לקי
- 9) מקשן of the קשיא – here גמרא
- a) the משנה here and the משנה in מכות are סותרות
- b) ד"ה וקיימא לן at תוספות of ביאור
- i) The מקשן assumes that

- (1) where there's ממון ומלקות
- (2) Then מילקא לקי ממונא לא משלמי
- ii) And this is what the מקשן asks
 - (1) I can understand that
 - (a) the משנה in מכות that says there's מלקות and doesn't say that there's קנס
 - (b) Can apply both to אהותו נערה and אהותו בוגרת
 - (c) Since
 - 1. Although
 - a. for נערה there's a דין קנס
 - b. and where the נערה is אהותו there's also a מלקות
 - c. so this is a case of ממון ומלקות
 - 2. still
 - a. in the end there's only מלקות for אהותו נערה because for ממון we hold that מילקא לקי ממונא לא משלם ומלקות
 - (ii) for בוגרת
 - 1. there is no דין קנס
 - 2. so where the בוגרת is אהותו there's only מלקות and not ממון ומלקות
 - 3. and it's a פשיטות that there's a חיוב מלקות
 - (2) but our משנה is a קשיא
 - (a) Because our משנה must deal with a נערה that has קנס
 - (b) So the case of our משנה – where the נערה is אהותו – is a case of ממון ומלקות
 - (c) And since we now assume that מילקא לקי ממונא לא משלם
 - (d) Why does the משנה say that there's קנס

עולא תירוץ – גמרא 10)

- a) "כאן באהותו נערה כאן באהותו בוגרת"
- b) Meaning
 - i) It's not correct that מילקא לקי in a case of ממון ומלקות
 - ii) Instead מילקא לקי לא משלם and there's no חיוב מלקות
 - iii) Now
 - (1) In our משנה we're dealing with אהותו נערה where there's ממון ומלקות
 - (a) And that's why ממונא משלם

(2) While the משנה in מכות

(a) Although it can't deal with אחותו נערה because then לא ממונא משלם מילקא לא לקי

(b) It can deal with אחותו בוגרת

(i) where there's no קנס so this isn't a case of ממון ומלקות

(ii) And that's why there is מלקות

11) מהרש"א ד"ה וק"ל

a) תוספות on קשיא

i) why does תוספות assume that

(1) The מקשן asks no קשיא to the משנה in מכות

(2) Because the מקשן holds לא משלם לקי ממונא לא מילקא לקי

ii) When it's possible that

(1) The מקשן holds לא לקי מילקא משלם ממונא

(2) The מקשן understands that this is why our משנה says that there is קנס

(3) The מקשן hasn't yet realized that that the משנה in מכות can deal with only אחותו בוגרת

iii) and the מקשן asks why the משנה in מכות says there is מלקות

b) תירוץ

i) the מקשן must have realized that the משנה in מכות can apply to אחותו בוגרת alone

ii) because this a פשיטות

iii) it follows that

(1) if the מקשן had held that לא לקי מילקא משלם לקי

(2) He would have said the משנה in מכות deals only with אחותו בוגרת

(3) And מקשן would have understood both our משנה and the משנה in מכות

(4) So מקשן would have had no קשיא to ask

c) קשיא

i) Even if we assume that

(1) מקשן holds for ממון ומלקות that לא לקי מילקא משלם לקי

(2) And מקשן realizes that the משנה in מכות can deal only with אחותו בוגרת

ii) still could have explained that מקשן has this קשיא to the משנה in מכות

(1) Although בוגרת has no קנס she does have בושת ופגם

(2) So that even אחותו בוגרת is a case of ממון ומלקות

(3) And it's a קשיא why the משנה in מכות doesn't say for בושת ופגם that ממונא משלם מילקא לא לקי

d) תירוץ

- i) מכות in משנה says that if the גמרא was מכוון to ask this קשיא to the משנה in מכות תוספות
- ii) מכות in משנה deals with אחרות בוגרת would have answered nothing by saying that the משנה in מכות עולא
- iii) since
 - (1) אחרות בוגרת can deal only with משנה in מכות the מקשן already knew that
 - (2) still stands for בושת ופגם based on קשיא and the

12) מהרש"א בא"ד אמתניתין קשיא לי'

a) קשיא

- i) כאן באחרות נערה כאן באחרות that תירוץ in his עולא says when עיקר חסר מן הספר בוגרת
- ii) Because the תירוץ עיקר is that לקי לא ממונא משלם מילקא לא לקי

b) תירוץ

- i) מילקא לקי than to say ממונא משלם מסתבר it's more ממון ומלקות For
- ii) Now
 - (1) מילקא לקי that assumed the מקשן the only reason
 - (2) Is that we've established that this מהלך permits us to say that the משנה in מכות deals with אחרות בוגרת as well as with אחרות נערה
- iii) But
 - (1) Once עולא says in his תירוץ that the משנה in מכות deals only with אחרות בוגרת where there's no ומלקות
 - (2) We understand ourselves that the הלכה is משלם ממונא

13) תוספות ד"ה דאין לוקה ומשלם

a) קשיא to the מקשן

- i) A משנה at דף ד. implies that אין לוקה ומשלם of קי"ל
 - (a) Applies only where the תשלומין have a ממון דין
 - (b) But
 - (i) where the תשלומין have a קנס דין
 - (ii) all – including עולא – agree that ומשלם

ii) so

- (1) even to the מקשן who says for דיני ממון that ומשלם לקי ממונא לא

- (2) our משנה shouldn't be a קשיא
 (a) since our משנה deals with קנס for אונס ומפתה
 (b) and for קנס the דין is that לוקה ומשלם
- (3) And the משנה in מכות is also not a קשיא
 (a) Since we've established that
 (i) the מקשן must have realized that the משנה in מכות can be said to apply only to בוגרת
 (ii) where there is no קנס and we understand why there is מלקות
- b) ד"ה דאין לוקה at מהרש"א as explained by תירוצ'ן
 i) A משנה at לט. says that "כל היכא דיש קנס יש בושת ופגם"
 ii) קנס and don't count as פגם and בושת have a ממון דין
 iii) It follows for our משנה that
 (1) There's no פגם and בושת because for משלמי לא ממונא לקי מילקא לקי ממונא לא משלמי
 (2) But there is קנס because ומשלם and לוקה ומשלם
 iv) And this is what the גמרא asks
 (1) קשיא
 (a) Our משנה isn't consistent with the משנה at לט. that says that
 (i) Any person who pays קנס of אונס ומפתה also pays פגם and בושת
- c) שאלה
 i) Does the מקשן say that the משנה at לט. also a קשיא to the משנה in מכות
- d) תשובה
 i) No
 ii) We've said earlier that מקשן realized from the start that the משנה in מכות can be said to deal only with בוגרת where there's no קנס
 iii) So
 (1) There's no קשיא to the משנה in מכות from the משנה at לט.
 (2) Because the משנה at לט. says only that there's פגם and בושת **where there is קנס**
- e) תירוצ'ן of this תוספות by פירכא
 i) this can't be the קשיא of the מקשן
 ii) Because
 (1) א"כ לא הוי משני מידי
 (2) meaning if so עולא would answer nothing by saying כאן באחותו נערה כאן באחותו בוגרת

- iii) Since we've established that
 - (1) it must be that the מקשן already knew that
 - (a) Our משנה deals with אהותו נערה where there's קנס
 - (b) And that the משנה in מכות can be said to deal only with אהותו בוגרת
 - (2) And the קשיא to our משנה still stands anyway
- f) ד"ה וקיימא לן at מהרש"א
 - i) Note that
 - (1) the תוספות ד"ה דאין לוקה of "אם כן לא הוי משני מידי"
 - (2) Is similar to the "אם כן לא הוי משני מידי" that מהרש"א mentioned earlier in ד"ה וקיימא לן
- 14) מקשן of the קשיא of ר' יוחנן of תירוץ
 - a) Generally משלם לא ממונא לקי מילקא and this explains the משנה in מכות
 - i) But this rule applies only where התרו בו and there is actual מלקות
 - ii) While
 - (1) the משנה here deals with where לא התרו בו where there's no actual מלקות
 - (2) And that's why ממונא משלם
 - iii) Note that ר' יוחנן disagrees with עולא
 - (1) Who says there can be no difference between לא התרו בו and התרו בו
 - (2) And that ממונא משלם מילקא לא לקי applies to both
 - b) ד"ה וקיימא לן at תוספות
 - i) קשיא
 - (1) Why didn't the מקשן realize the תירוץ of ר' יוחנן which seems to be פשוט
 - ii) תירוץ
 - (1) It's not פשוט
 - (2) Because ריש לקיש says at לד: that there is no תשלומין even where לא התרו בו
- 15) דף לא: at תד"ה ורמינהי
 - a) מקשן on the קשיא
 - i) Instead of
 - (1) basing his קשיא regarding ומשלם אין לוקה on אהותו who has קנס even though she's במלקות
 - (2) And having to support this קשיא by first explaining that
 - (a) בכרת אהותו is although
 - (b) The משנה in מכות says she's also במלקות

- ii) Why didn't the מקשן base his קשיא on ממזרת
 - (1) who is בלאו and לכל הדעות is במלקות
 - (2) And for whom our משנה still says there's קנס
- 16) גמרא of המשך
- a) שאלה
 - i) We've established that עולא says for ומלקות ממון that
 - (1) ממונא משלם מילקא לא לקי
 - (2) Even where לא התרו בו
 - ii) How does עולא know this
 - b) תשובה
 - i) חובל בחבירו גזירה שוה from הלכה derives עולא
- 17) מהרש"א ד"ה אלמא
- a) קשיא
 - i) Why doesn't עולא apply this לימוד from חובל only where לא התרו בו
 - b) תירוץ
 - i) עולא says it's not מסתבר to make a חילוק between לא התרו בו and לא התרו בו
 - ii) Compare the ביאור of תוספות earlier for the שיטה of the מקשן
 - (1) Who also thought that it wasn't מסתבר to be מחלק between לא התרו בו and לא התרו בו
 - (2) And that there is no תשלומין in either case
- 18) ד"ה אלמא at תוספות
- a) it's possible that
 - i) עולא derives from חובל that ממונא משלם only for קנס and two other special cases
 - ii) but that
 - (1) לכל התורה כולה
 - (a) Since for עולא there's no difference between לא התרו בו and לא התרו בו
 - (b) עולא agrees with ריש לקיש that for חייבי מלקות there's no תשלומין even where לא התרו בו
- 19) תד"ה אלמא
- a) First הקדמה
 - i) We established earlier that our משנה relies
 - (1) on one ריבוי from "הנערה" to teach that
 - (a) there's קנס for שאינה ראוי לו

- (b) Meaning an אשה who's בלא or בעשה
- (2) And on a ריבוי from a second הנערה to teach that there's קנס even for חייבי תופס in whom there is no הוי' and קידושין aren't
- b) Second הקדמה
- i) If for כל התורה כולה the דין is that לא משלם לקי ממונא לא משלם
- (1) The ריבוי from the first הנערה wouldn't be meaningful
- (2) unless
- (a) besides teaching that there's קנס for לו אשה שאינה ראוי'
- (b) the ריבוי also teaches that
- (i) Unlike כל התורה כולה
- (ii) ממון ומלקות ממונא משלם מילקא of אונס ומפתה קנס is an exception where לא לקי
- c) קשיא
- i) So how in fact do we know that עולא says for כל התורה כולה that ממונא משלם מילקא לא לקי
- ii) maybe
- (1) אונס ומפותה קנס of עולא says this only for
- (2) Because he relies on the ריבוי from the first הנערה
- d) ר"י תירוק
- i) if עולא were to rely on the ריבוי for the first הנערה
- (1) To teach that there's קנס
- (a) For חייבי לאוין despite that the אשה is לקיימה
- (b) Where there's a דין מלקות despite that
- (i) בכל התורה כולה
- (ii) מילקא לקי ממונא לא משלמי the דין is ממון ומלקות for
- (2) he could no longer rely on the ריבוי of the second הנערה for חייבי כריתות
- (a) to teach that there's קנס despite that an אשה who's בכרת is הוי' אין בה הוי' and תופסין בה
- ii) Here's why:
- iii) We established earlier that
- (1) The reason
- (a) why one ריבוי is enough for both חייב לאוין and חייבי עשה
- (i) So that the other ריבוי is available for חייבי כריתות
- (ii) Is that חייבי לאוין and חייבי עשה have the same ריעותא

1. Namely that אינה ראוי לקיימה

- iv) But once
- (1) have an extra ריעותא that חייבי לאוין don't have
 - (a) Namely that כל התורה כולה לא משלמי לקי ממונא as for
 - (2) Then the חייבי לאוין that we wanted to apply to both חייבי עשה and חייבי לאוין
 - (3) Can no longer apply to חייבי לאוין
- v) So
- (1) חייבי לאוין for חייבי לאוין we'd need to use the second ריבוי
 - (2) and
 - (a) חייבי כריתות left to cover חייבי כריתות there'd be no
 - (b) חייבי כריתות in חייבי כריתות תופס aren't קידושין that ריעותא extra who have
- vi) עולא for קשיא would be חייבי כריתות for קנס that says משנה and our
- ד"ה אלמא at מהרש"א (20)
- a) ר"י to קשיא
- i) מילקא לקי חייבי לאוין of קנס at least that our משנה ought to say מקשן ask that Why does the
 - (1) חייבי לאוין of קנס just said that at least for חייבי לאוין we can derive from a ממונא משלם that הנערה of ריבוי
 - ii) Nor would the משנה in מסכת מכות be a קשיא for this approach
 - (1) Because we've said that
 - (a) גמרא realized all along that the
 - (b) משנה in מכות can be said to deal only with אחותו בוגרת where there's no קנס
 - b) תירוץ possible
 - i) The משנה in מכות actually asks his קשיא to מקשן
 - ii) Specifically the מקשן asks
 - (1) חייבי לאוין of קנס in a case where there's מלקות
 - (2) חייבי מלקות there's a ריבוי that teaches that since for
 - (a) חייבי מלקות despite that there's קנס
 - (b) חייבי מלקות ומלקות there's חייבי מלקות where there's בכל התורה כולה
 - c) Possible תירוץ dismissed
 - i) We've already explained that the משנה in מכות realized that the משנה in מכות can be said to deal only with אחותו בוגרת where there's no קנס
 - d) תירוץ

- i) חייבי כריתות only for משנה our קשיא asks his מקשן ר"י
 - ii) Specifically the מקשן asks
 - (1) If מילקא לקי ממונא לא משלמי is that ממון ומלקות דין for בכל התורה
 - (2) I understand that קנס based on two ריבויא עשה and חייבי לאוין still have קנס from הנערה
 - (3) But I have this קשיא
 - (a) how is it that our משנה says there's קנס for חייבי כריתות
 - (b) since there's no ריבוי left to overcome the משמעות from לאשה ולו תהי' לאשה שיש בה הוי' only for an קנס that there's
 - e) First קשיא by מהרש"א on this תירוץ
 - i) If this is how you explain the קשיא of the מקשן then
 - (1) א"כ לא הוי משני מידי
 - ii) Meaning that תירוץ answers nothing by his עולא that
 - (1) Our משנה deals with נערה אחותו and the משנה in מכות deals with אחותו בוגרת
 - iii) Since we've already established that the מקשן already realized that
 - (1) The משנה here must deal with נערה אחותו
 - (2) And the משנה in מכות deal only with אחותו בוגרת
 - f) Second קשיא by מהרש"א on this תירוץ
 - i) We established earlier that
 - (1) ד"ה ורמינהי at תוספות asks that
 - (a) חייבי לאוין should have asked his קשיא more simply to מקשן
 - (b) Because then מקשן wouldn't have had to rely for his קשיא on the rule of במלקות חייבי כריתות that משנה in מכות
 - ii) Now
 - (1) How could תוספות ask this קשיא
 - (2) If תוספות here means that מקשן asked his קשיא only for חייבי כריתות
- 21) ר"י of קשיא to רבינו תם of תירוץ
- a) it can't be that
 - i) generally מילקא לקי ממונא לא משלם
 - ii) and קנס of ומפתה אונס is a special case where ממונא משלם based on ריבויא
 - b) because if so
 - i) we ought to apply the ריבוי that משלם ממונא as narrowly as possible
 - ii) namely only where לא התרו בו and there's no actual מלקות

22) סוף ד"ה אלמא at מהרש"א

- a) רבינו תם to the תירוץ of קשיא
 - i) We've established that the גמרא assumes for עולא that there's no reason to treat לא התרו בו differently from התרו בו
 - ii) And there's no reason to think that the ריבויא should teach otherwise

23) מהרש"ל

- a) הקדמה
 - i) To this point we've established the שיטות of ר"י and רבינו תם on why
 - (1) אונס ומפתה of קנס can't rely on the ריבויא from הנערה to teach that for קנס there's an exception and מילקא לא לקי
 - (2) And the גמרא is forced to say that עולא relies on a גזירה שוה from חובל to teach this דין
- b) עולא to קשיא
 - i) Presumably an אשה who's במלקות is לקיימה
 - ii) now
 - (1) Once we know that a גזירה שוה teaches for קנס of ומפתה that ממונא משלם מילקא לא לקי
 - (2) This alone proves that there's קנס for an אשה who's לקיימה
 - iii) So why do we need one ריבוי to teach that there's קנס for an אשה who is אינה ראויה לקיימה
- c) Note that
 - i) מהרש"ל accepts that
 - (1) we still need the second ריבוי
 - (2) to teach for כריתות that there's קנס although there's the extra ריעותא that חייבי כריתות in תופס אין בה הוי
- d) שאלה
 - i) Why isn't this a קשיא to יוחנן
- e) תשובה
 - i) Because we've established that
 - (1) explained that our משנה that says ממונא משלם deals with where לא התרו בו
 - (2) So יוחנן ר' doesn't need to be מקבל the גזירה שוה at all
 - ii) And this explains why
 - (1) needs to rely on the ריבוי of הנערה
 - (2) to explain why there's קנס even for an אשה who's לקיימה

- f) מהרש"ל to the קשיא of תירוץ
- i) It's not correct that an אשה who's במלקות is necessarily ראוי
 - ii) Since for בועל נדה there's a חיוב מלקות but the אשה is לקיימה ראוי
 - iii) so
 - (1) Without the חיובי לאוין for ריבוי
 - (a) We'd have applied the גזירה שוה only to חיובי מלקות that are לקיימן – for example בועל נדה
 - (2) So the חיובי is needed to teach that
 - (a) there is קנס even for חיובי לאוין that aren't לקיימה
 - (b) For example ממזרת

24) מהרש"א ד"ה אלא – part 1

- a) מהרש"ל to the תירוץ of קשיא
 - i) אין גזירה שוה למחצה
 - ii) Meaning
 - (1) It's not מסתבר
 - (a) to apply the גזירה שוה to teach that there's קנס to an אשה who's במלקות only if she's לקיימה
 - (b) and to need to rely on a separate חיובי to teach the same result if the אשה who's במלקות is also לקיימה
 - b) מהרש"ל to the קשיא of מהרש"א תירוץ
 - i) You're right that עולא doesn't need to rely on a חיובי for לאוין
 - ii) But that's not surprising
 - iii) Since we showed earlier that
 - (1) ריבויא one of the דורש isn't שמעון התימני
 - (a) Or applies it to another דרשה
 - (2) ריבויא either of the דורש ר' שמעון בן מנסיא
 - (a) Or applies them both to other דרשות
- c) קשיא
 - i) Then for what שיטה does the גמרא say we need both ריבויא
- d) תירוץ
 - i) ר' יוחנן for
 - ii) who doesn't say that there's a special גזירה שוה that teaches a חיוב תשלומין for חיובי לאוין

25) מהרש"א ד"ה אלא – part 2

- a) First הקדמה
- i) בשוגג and במזיד both פטורין מתשלומין חייבי מיתות ב"ד
- b) Second הקדמה
- i) We established that פטורין מתשלומין חייבי מלקות ריש לקיש says that
- (1) Both where התרו בו where the person is a מזיד
- (2) And where לא התרו בו where the person is a שוגג
- ii) דף לה. at שיטה this derives ריש לקיש
- (1) By a מכה-מכה or רשע-רשע of גזירה שוה a חייבי מיתות from
- (2) That teaches that חייבי מלקות and חייבי מיתות ב"ד have the same דין for תשלומין
- c) third הקדמה
- i) We said for רשב"א that
- (1) If we agree with ר' נחוניא בן הקנה
- (a) Who derives that פטורין מתשלומין חייבי כריתות
- (b) By a גזירה שוה of אסון-אסון from חייבי מיתות or by a לימוד שלי that כרת שלי כמיתה שלכם
- (c) That teaches that חייבי מיתות ב"ד and חייבי כריתות are similar
- (2) It follows that
- (a) If a ריבוי from הנערה is enough to be קנס for חייבי כריתות
- (b) The same ריבוי should also be קנס for חייבי מיתות ב"ד
- d) fourth הקדמה
- i) We also said for תוספות that it's possible that
- (1) ריש לקיש agrees with כל התורה כולה for עולא that
- (a) חייבי מלקות and חייבי מיתות בית דין are similar for תשלומין
- (b) And both are פטור from תשלומין both במזיד (where there is התראה) and בשוגג (where there is no התראה)
- (2) And the reason that there's קנס for אונס ומפתה and two other special cases is חובל from גזירה שוה by way of a ריבוי special
- e) קשיא
- i) Apply the סברא of רשב"א to עולא
- ii) So that
- (1) Once we have the ריבוי from חובל that teaches for חייבי מיתות אונס ומפתה of קנס for ממונא משלם that מלקות
- (2) The same ריבוי also teaches a חיוב תשלומין for חייבי מיתות בית דין

- (3) And there's קנס for בתו and חייבי מיתות בית דין
- iii) With the result that
- (1) the משנה that says that there's no קנס to בתו is a קשיא for עולא
- f) עולא to the קשיא on תירוצ'ן
- i) The word הנערה has no special relation to חייבי כריתות
- (1) And that's why רשב"א says that
- (2) A ריבוי from הנערה applies just as well to חייבי מיתות ב"ד as it does to חייבי כריתות
- ii) But
- (1) A person who is חובל is חייב מלקות
- (2) So it's מסתבר that a ריבוי derived by גזירה שוה from חובל applies only to חייבי מיתות בית דין and not to חייבי מלקות
- g) שאלה
- i) Could מהרש"א have asked the same קשיא to יוחנן ר'?
- h) תשובה
- i) no
- ii) because for יוחנן ר' the דין תשלומין for חייבי לאוין is different from the דין תשלומין for חייבי מיתות בית דין
- (1) since we've established for יוחנן ר' that חייבי מלקות שוגגין – where לא התרו בו – are חייבין בתשלומין
- (2) While
- (a) at דף לה.
- (b) פטורין מתשלומין are חייבי מיתות שוגגין ר' יוחנן says that

תד"ה ואי ממונא לקולא

1) הקדמה

a) Where there is ממון ומלקות

i) ממונא משלם מילקא לא לקי holds that עולא¹

ii) ר' יוחנן says that

(1) For חובל and עדים זוממין the דין is that לקי מילקא לא לקי

(2) But elsewhere the דין is משלמי לא ממונא לקי מילקא לקי

2) גמרא

a) It's possible that for עולא it's a קולא to say for ממון ומלקות that ממונא משלם מילקא לא לקי

3) מהרש"א as explained by תוספות

a) קשיא

i) How can it be that

(1) a person who is חייב מלקות

(2) gains – איתגורי איתגור – by also being ממון חייב

4) מהרש"א

a) for ר' יוחנן there is a קשיא of איתגורי איתגור by way of נפשך:

i) If ר' יוחנן holds ממונא משלם is a קולא

(1) ממונא משלם where עדים זוממין and חובל for איתגורי איתגור

ii) If ר' יוחנן holds that ממונא משלם is a חומרא

(1) מילקא לקי ממונא לא משלמי where שאר כל התורה כולה for איתגורי איתגור

תד"ה שיש בהן צד חמור

1) גמרא

a) שאלה

- i) How does עולא know that
(1) ממון ומלקות where there is
(2) ממונא משלם מילקא לא לקי

b) תשובה

- i) He derives this חולה כולה by הצד from two מלמדים: חובל בחבירו and עדים זוממים

c) קשיא

- i) If to pay ממון instead of מלקות is a חומרא
(1) Say that the צד השוה is a special case because each מלמד has a צד חמור
- ii) If to pay ממון instead of מלקות is a קולא
(1) Say that the צד השוה is a special case because each מלמד has a צד קולא

2) תוספות

a) קשיא

- i) If we accept the מהלך of this קשיא
(1) We'd never be able to derive any לימוד by צד השוה from two מלמדים
- ii) Since
(1) For every צד השוה from two מלמדים it must be that each מלמד has either a צד חמור or a צד קל
(2) Because otherwise we would have derived the לימוד from the מלמד that has no צד חמור or צד קל

b) קשיא תם and ר"י each set out a תירוץ to this

- i) The details of these תירוצים aren't central to this דיבור

3) תוספות of המשך

a) קשיא

- i) In גמרא פרק כיצד צולין
(1) Derives a ילפותא from a צד השוה
(2) And also asks מה לצד השווה שכן יש בהן צד חמור
- ii) Yet there the תירוץ of תם and ר"י don't apply

b) תירוץ as explained by מהרש"א

- i) In fact the גמרא there relied on some other פירכא against the גזירה שוה

- c) שאלה
 - i) Why doesn't the גמרא there mention this other פירכא
- d) תשובה
 - i) In פרק כיצד צולין
 - (1) The גמרא had already derived the ילפותא from a special פסוק
 - (2) And the גמרא wanted only to explain why the special פסוק was necessary if there was already a צד השוה to teach the ילפותא
 - ii) Now
 - (1) for this purpose a פירכא based on a טעם מועט is enough
 - (2) and that's why the גמרא isn't הייש to set out the details of this פירכא
- e) בגב בדרך אגב know that
 - i) Even though the גמרא there doesn't set out the פירכא
 - ii) ר"ה does set out the פירכא

דף לב:

תד"ה מכדי ותד"ה חובל ובא"ד הא לא קשיא

1) פסוקים

a) הזמה

- i) ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו
- ii) ולא תחוס עינך... עין בעין... יד ביד רגל ברגל

b) חובל

- i) ואיש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו
- ii) שבר תחת שבר עין תחת עין שן תחת שן כאשר יתן מום בעמיתו כן ינתן בו

2) גמרא

a) This is how the תורה teaches for עדים זוממין and חובל בחבירו that

- i) ממון ומלקות ממונא משלמי מילקא לא לקי

עדים זוממין	
מכדי כתיב	ועשיתם לו כאשר זמם
למה לי	יד ביד
ע"כ למילף	דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון

חובל	
מכדי כתיב	כאשר עשה כן יעשה לו
למה לי	כן ינתן בו
ע"כ למילף	דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון

3) מהרש"א as explained by תוספות ד"ה מכדי

a) הקדמה

- i) It's more מסתבר to say משלם ממונא where לא התרו בו and there's no actual מלקות
- ii) Than where התרו בו and there's actual מלקות

b) קשיא

- i) For עדים זוממין I understand that one ריבוי is enough because for עדים זוממין there is no התראה

ii) But

(1) for חובל where there can be התראה

(2) and

(a) since there's only the one ריבוי from כן ינתן בו

(b) Why don't we apply this ריבוי only where there is no התראה and no actual מלקות

(c) So that where there is התראה in fact משלמי ממונא לא מילקא לקי

עדים זוממין	
מכדי כתיב	ועשיתם לו כאשר זמם
למה לי	יד ביד
ע"כ למילף	דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון ומיירי כשלא התרו בו דבעדים זוממין ליכא התראה

חובל	
מכדי כתיב	כאשר עשה כן יעשה לו
למה לי	כן ינתן בו
ע"כ למילף	דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון קשיא אימא דמיירי דוקא כשלא התרו בו

c) תירוץ

i) "כאשר עשה כן יעשה לו" for חובל has the plain meaning of ממון

ii) so

(1) from לא התרו בו we know משלם at least where כן יעשה לו

(2) And from התרו בו we know that משלם also where כן ינתן בו

d) קשיא

i) Can't be

ii) The גמרא says in פרק החובל that the plain meaning of כאשר עשה כן יעשה לו isn't ממון

e) תירוץ

i) Although the plain meaning of כאשר עשה כן יעשה לו isn't ממון

(1) We derive from דרש that it does mean ממון

ii) Here's how

iii) We established in the first table that יד ביד for עדים זוממין means that עדים must pay ממון

iv) Now

(1) Since עדים זוממין are מיענש to pay what they were זומם

(2) It must be that

(a) When they were מעיד that ראובן was בשמעון חובל

(b) The result they wanted was to be מחייב ראובן to pay ממון under the דינים of חובל

(3) So it must be that

(a) כאשר עשה כן יעשה לו for חובל also means ממון

v) And

(1) Since we derive the meaning of כאשר עשה כן יעשה לו from עדים זוממין where there is no התראה

(2) It follows also that

(a) כשלא התרו בו כן יעשה לו that implies ממון deals with

(b) And that

(i) חובל for כן ינתן בו

(ii) Is an extra ריבוי that teaches that משלם even where התרו בו

עדים זוממין	
ועשיתם לו כאשר זמם	מכדי כתיב
יד ביד	למה לי
דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון ומיירי כשלא התרו בו דבעדים זוממין ליכא התראה	ע"כ למילף

חובל	
מוכרח אשר "כאשר עשה כן יעשה לו" משמעו ממון כשלא התרו בו	מהא דעדים זוממין דקבענו אשר יד ביד משמעו ממון כשלא התרו בו
כאשר עשה כן יעשה לו דמשמעו ממון כשלא התרו בו	מכדי כתיב
כן ינתן בו	למה לי
דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון אף כשהתרו בו	ע"כ למילף

4) מהרש"א as explained by תד"ה חובל

a) קשיא

i) The same result would have followed even if the פסוק for חובל hadn't said כאשר עשה כן יעשה לו

ii) Since

(1) Once we've established that עדים זוממין for יד ביד means ממון

(2) It must be that עין בעין for עדים זוממין must also mean ממון

(3) And it must be that

(a) The שמעון עין of חובל the ראובן עדים זוממין who said

(i) חבלה בעין for ממון to be מחייב ראובן to be זומם were

(b) And that עין תחת עין in the פסוק for חובל also means ממון

iii) So why do we need to rely on the פסוק of כאשר עשה כן יעשה לו

עדים זוממין	
ועשיתם לו כאשר זמם	מכדי כתיב
יד ביד	למה לי
דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון ומיירי כשלא התרו בו דבעדים זוממין ליכא התראה	ע"כ למילף
אשר עין בעין משמעו ממון כשלא התרו בו דבעדים זוממין ליכא התראה	ומוכרח נמי

חובל	
מוכרח אשר "עין תחת עין" משמעו ממון כשלא התרו בו	מהא דעדים זוממין דקבענו אשר עין בעין משמעו ממון כשלא התרו בו
כאשר עשה כן יעשה לו דמשמעו ממון כשלא התרו בו	מכדי כתיב
עוד ריבוי "כן ינתן בו" דאף ריבוי זה משמעו ממון	למה לי
דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון אף כשהתרו בו	ע"כ למילף

b) תירוץ

i) You're right

ii) The גמרא mentions לו כאשר עשה כן יעשה for some other purpose

iii) And in fact

(1) since the main לימוד for חובל is based on יד ביד for עדים זוממין

(2) This is what the גמרא should have said

(a) הזמה for מכדי כתיב "יד ביד"

(i) From which we derive that עין תחת עין for חובל means ממון

(b) Why do we also need חובל for כן ינתן בו

(c) Must be to teach that ממונא משלם even where התרו בו

חובל	
מוכרח אשר "עין תחת עין" משמעו ממון כשלא התרו בו	מהא דעדים זוממין דקבענו אשר עין בעין משמעו ממון כשלא התרו בו
בעדים זוממין "יד ביד" אשר ממנו ילפינן דבין עין בעין בעדים זוממין בין עין תחת עין בחובל משמעו ממון כשלא התרו בו	מכדי כתיב
עוד ריבוי "כן ינתן בו" דאף ריבוי זה משמעו ממון	למה לי
דבר הניתן מיד ליד דהיינו ממון אף כשהתרו בו	ע"כ למילף

תד"ה ור' יוחנן מאי טעמא

1) גמרא

- a) חובל of פרשה "עין תחת עין" is in the
- b) אונס of פרשה "תחת אשר עינה" is in the
- c) is דורש a גזירה שוה between the two
- d) גזירה שוה this דורש ר' יוחנן isn't
 - i) because "כדאביי" תחת-אשר-עינה is needed and isn't מופנה

2) תוספות

- a) קשיא
 - i) מופנה Instead of saying that תחת אשר עינה isn't
 - ii) Why doesn't ר' יוחנן simply say that this גזירה שוה wasn't נתקבל altogether
- b) תירוץ
 - i) בכורות of גזירה שוה תחת-תחת in דורש ר' יוחנן is
 - ii) So it must be that ר' יוחנן was מקבל the גזירה שוה

3) מהרש"א

- a) קשיא
 - i) בכורות in גזירה שוה תחת אשר עינה is needed for the
 - ii) It ought not to be available for ר' יוחנן to teach כדאביי
- b) תירוץ
 - i) תחת-תחת of גזירה שוה תחת אשר עינה ר' יוחנן uses doesn't mean that תוספות in בכורות
 - ii) Instead תוספות means that
 - (1) in בכורות the גמרא uses a different תחת-תחת for a גזירה שוה
 - (2) and this proves
 - (a) אין גזירה שוה למחצה based on the rule that
 - (b) that ר' יוחנן was מקבל
 - (i) גזירה שוה as a תחת-תחת every דורש to be
 - (ii) מופנה that's not for a תחת except

דף לג.

רש"י ד"ה לאו בני התראה נינהו

- 1) ר' יוחנן for the שיטה of הקדמה
 - a) בכל התורה כולה
 - i) Where there's a חיוב of ממון ומלקות and there was התראה
 - ii) מילקא לקי ממונא לא משלמי
 - b) But the rule for עדים זוממין is different
 - i) Although
 - (1) they're במלקות for being עובר on תענה
 - ii) Still
 - (1) If they're also ממון חייב
 - (2) ממונא משלמי מילקא לא לקי
- 2) רש"י as explained by גמרא
 - a) ר' אליעזר
 - i) This is because
 - (1) בני התראה aren't עדים זוממין
 - ii) And
 - (1) Wherever
 - (a) we can apply an עונש הגוף without עונש הזמה
 - (b) for example where there's also a חיוב ממון
 - (2) We apply the rule that אין עונש הגוף בלא התראה
- 3) מהרש"א
 - a) But where an עונש הגוף flows
 - i) not from תענה
 - ii) But from what they were זומם for ראובן
 - b) For example where they were מעיד that מיתה is ראובן or is מלקות חייב
 - c) Then even if there's also a חיוב ממון
 - i) The rule of התראה בלא הגוף אין עונש הגוף doesn't apply
 - ii) And the rule for עדים זוממין is the same as בכל התורה כולה
 - iii) Namely
 - (1) If the עונש הגוף is מיתה then קם לי' בדרכה מיני'
 - (2) If the עונש הגוף is מלקות then מילקא לקי ממונא לא משלמי

דף לג:

תד"ה ודלמא מלקות חלק א'

1) גמרא

a) שאלה

i) How do we know that מיתה בסייף is more חמור than מלקות

2) מהרש"א as explained by תוספת

a) הקדמה

i) סנהדרין דף ג.

(1) It must be that מיתה בסייף is more חמור than מיתה חנק

(2) Since

(a) the מיתה of עיר הנידחת is בסייף and not בחנק

(b) And

(i) Since it's מסתבר that their מיתה is חמורה because their עבירה is so great that אף ממונן אבד

(ii) If מיתה חנק were חמורה we'd expect that they'd be נידון with חנק rather than בסייף

b) קשיא

i) Apply the same סברא to prove that מיתה בסייף is חמור ממלקות:

(1) It must be that מיתה בסייף is חמור

(2) Because otherwise we'd expect עיר הנדחת to be נידון with מלקות

תד"ה ודלמא מלקות חלק ב'

1) גמרא

a) שאלה

i) How do we know that מיתה בסייף is more חמור than מלקות

2) מהרש"א

a) קשיא

i) Why didn't the גמרא prove that מיתה is חמור

ii) Because

(1) We know that

(a) where a person is חייב both מיתה ומלקות

(b) he's נידון במיתה

iii) And

(1) if מלקות were חמור we'd certainly have said that he's נידון במלקות

(2) In order that

(a) There be no איתגורי איתגור

(3) Namely that

(a) he not gain by being עובר an עבירה that has an עונש of מיתה besides the מלקות that has an עונש of עבירה

תד"ה גנב שור

1) ברייתא

a) ר' מאיר

i) גנב ראובן שור הנסקל וטבחו משלם תשלומי ד' וה'

d) גמרא דף לד.

i) קשיא

(1) Why is there 'ה' וה'

(2) A שור מידי isn't בעלים and אסור בהנאה is שור הנסקל

(3) So how is there הפסד from the טביחה

e) תירוץ

i) The ברייתא deals with this case:

(1) שמירה for שומר to a שור בעל השור gave

(2) The שור was מזיק בבית השומר and was נידון to be a שור הנסקל

(3) If later the שור טובח the גנב hadn't been

(a) בעלים to פטור and בעלים to שור the מהזיר could have been שומר the

(b) לא שוה מידי itself was שור the even though

(4) and

(a) ר' שמעון who says that ר' מאיר agrees with

(i) דבר הגורם לממון כממון דמי

(ii) שומר to the גורם הפסד ממון was גנב the שור the טובח being So

4) מהרש"א as explained by תוספות

a) It's משמע from a סוגיא in מרובה that there's no "מכירה" for קדשים

5) גמרא בפרק מרובה

a) ריש לקיש

i) כל היכא דלית' במכירה לית' בטביחה

ii) Now

(1) There's no מכירה for קדשים for the purpose of 'ה' וה'

(2) So there's also no 'ה' וה' for טביחה of קדשים

6) תוספות

a) ריש לקיש to קשיא

i) לית' במכירה is שור הנסקל Presumably

ii) אית' בטביחה that סוגיא from our still we see And

- b) מהרש"א
- i) קשיא
- (1) Why does תוספות assume that there's no מכירה for שור הנסקל
- (2) After all there can be הפסד to שומר from מכירה the same as from טביחה
- 7) מהרש"א of תוספות as explained by תירוצ
- a) Part 1
- i) For there to be טביחה or מכירה for ד' וה'
- ii) There needs to be **both**
- (1) A מעשה טביחה or a מעשה מכירה
- (2) And a הפסד to בעלים or שומר from the טביחה or מכירה
- b) Part 2
- i) The משמעות of the word "מכירה" is that
- (1) the מעשה מכירה changes the rights of the לוקח in what he bought or of the דמיהן in מוכר
- ii) The משמעות of the word "טביחה" is simply that there's a מעשה טביחה
- c) Part 3
- i) For קדשים
- (1) A "מכירה" doesn't bring about any change in rights
- (2) Since
- (a) The קדשים remain בהנאה אסור so the לוקח gets no rights from the "מכירה"
- (b) The קדשים are תופס דמיהן so the מוכר doesn't get any rights from the "מכירה"
- (3) So
- (a) There is no "מכירה" for קדשים
- (b) It's not relevant that there can be הפסד to a שומר from העברה to a "לוקח"
- (c) And
- (i) Since מכירה לית' for ד' וה'
- (ii) The "טביחה" of קדשים also doesn't result in ד' וה'
- d) Part 4
- i) for שור הנסקל
- (1) There is a "מכירה" that changes the rights of the מוכר
- (a) Since שור הנסקל isn't תופס דמיו where the לוקח is עכו"ם

(2) So that where there is a הפסד to a שומר there is 'ד' זה' for מכירה

(3) And

(a) since אית' במכירה

(b) the שור הנסקל is also בטביחה where there's הפסד to a שומר

דף לד.

תד"ה בשוגג יאכל

1) ברייתא

המבשל בשבת	בשוגג	במזיד
ר' מאיר	יאכל	לא יאכל
ר' יהודה	יאכל למוצאי שבת	לא יאכל עולמית

2) תד"ה המבשל

a) Based on a גמרא in פרק כירה

i) We know for ר' מאיר that

(1) בו ביום even בשוגג יאכל

(2) בו ביום applies only במזיד לא יאכל

המבשל בשבת	בשוגג	במזיד
ר' מאיר	יאכל בו ביום	לא יאכל בו ביום
ר' יהודה	יאכל למוצאי שבת	לא יאכל עולמית

3) חולין in משנה

a) השוחט בשבת וביום הכפורים אע"פ שמתחייב בנפשו אפ"ה שחיטתו כשרה

4) גמרא

a) This משנה deals with שוגג

i) And means that

(1) The מוצאי שבת ויום הכפורים for כשרה is שחיטה

(2) But is אסור ביומ'א

ii) So the ר' יהודה follows משנה

משנה השוחט בשבת וי"כ	בשוגג	במזיד
ר' מאיר	יאכל בו ביום	לא יאכל בו ביום
ר' יהודה	יאכל למוצאי שבת ולמוצאי י"כ	לא יאכל עולמית

5) מהרש"א

a) The משמע of כשרה לשון is שחיטתו

i) On מוצאי שבת and מוצאי יום כפור

ii) the שוחט is כשרה even for the שחיטה

משנה דהשוחט בשבת וי"כ	בשוגג	במזיד
ר' מאיר	יאכל בו ביום	לא יאכל בו ביום
ר' יהודה	יאכל למוצאי שבת ולמוצאי י"כ בין הוא בין אחרים	לא יאכל עולמית

6) גמרא of המשך

- a) קשיא
- i) Say that the משנה deals במזיד and follows ר' מאיר
 - ii) Since ר' מאיר agrees that it's ביומלי במזיד
 - iii) And it would follow that בשוגג
 - (1) in שבת where there is no צום
 - (2) the שחיטה is כשירה even ביום
- b) תירוץ
- i) Since on יום כפור the שחיטה is ביום בו אסור because of the צום
 - ii) We assume that the שחיטה isn't ביום בו אסור also for שבת
 - iii) And this isn't consistent with ר' מאיר
- c) Note that
- i) Since the גמרא reasons from יום כפור to שבת for יהודה ר'
 - ii) it follows for ר' יהודה also that
 - (1) even on שבת and בשוגג
 - (2) אחרים both לו and to אסור is תבשיל ביום בו
 - (3) The same as on יום כפור

מזיד	בשוגג	משנה דהשוחט בשבת וי"כ
לא יאכל בו ביום	יאכל בו ביום	ר' מאיר
לא יאכל עולמית	יאכל למוצאי שבת ולמוצאי י"כ בין הוא בין אחרים אבל בו ביום אסור בין לו בין לאחרים	ר' יהודה

7) תוספות

- a) קשיא
- i) Why doesn't the גמרא answer that
 - (1) Even במזיד the משנה can't follow ר' מאיר
 - (2) Because presumably for ר' מאיר at least for אחרים the תבשיל is ביום בו מותר
- b) תירוץ
- i) Must be that במזיד for ר' מאיר the תבשיל is ביומלי אסור even לאחרים

במזיד	בשוגג	
יאכל למוצאי שבת ולמוצאי י"כ לכל הפחות לאחרים אבל בו ביום אסור בין לו בין לאחרים	יאכל בו ביום	ר' מאיר
לא יאכל עולמית	יאכל למוצאי שבת ולמוצאי י"כ בין הוא בין אחרים אבל בו ביום אסור בין לו בין לאחרים	ר' יהודה

c) שאלה

i) For ר' מאיר in a case of מזיד

ii) May even the מבשל himself eat the תבשיל on שבת מוצאי שבת

d) תשובה

i) yes

ii) here's proof

(1) the בשוגג and במזיד ר' יהודה and ר' מאיר implies that ברייתא

(2) מזיד in the case of ר' יהודה elsewhere that תוספות proves

(a) the מבשל is אסור only to the תבשיל

(b) but is מותר לאחרים

(3) And if you were to say that for ר' מאיר in the case of מזיד the תבשיל on מוצאי שבת is אסור to the מבשל

(4) The result would be that ר' יהודה agrees with ר' מאיר in a case of מזיד

e) So the שיטת must be as in this table

במזיד	בשוגג	
יאכל למוצאי שבת ולמוצאי י"כ בין הוא בין אחרים אבל בו ביום אסור בין לו בין לאחרים	יאכל בו ביום	ר' מאיר
יאכל למוצאי שבת ולמוצאי י"כ לאחרים ולא לו אבל בו ביום אסור בין לו בין לאחרים	יאכל למוצאי שבת ולמוצאי י"כ בין הוא בין אחרים אבל בו ביום אסור בין לו בין לאחרים	ר' יהודה

f) It results that ר' יהודה for שוגג as ר' מאיר for מזיד

תד"ה כיון דשחט בה פורתא אסרה

1) ברייתא

a) גנב וטבח לעבודת כוכבים לר' מאיר משלם ד' וה' א

2) גמרא

a) קשיא

i) As soon as he begins the טביחה the שור becomes אסור בהנאה

ii) So

(1) At the time he completes the טביחה

(2) It no longer belongs to בעלים

3) תוספות

a) קשיא

i) The same should apply to every טביחה even when it's not לעבודת כוכבים

ii) Because

(1) As soon as the גנב begins the טביחה he is קונה the שור by the שינוי he made

(2) So the שור doesn't belong to בעלים when the גנב completes the טביחה

4) מהרש"א

a) קשיא

i) Even without טביחה altogether the גנב is קונה the שור by הגבהה

b) תירוץ

i) אונסין for חייב the גנב is only enough to make him by הגבהה

ii) But until there is a שינוי the בעלים can still demand return of the שור

דף לד:

תד"ה ור' מאיר לוקה

1) הקדמה

a) תוספות of ר' מאיר for **מיתה וקנס** according to רבה as explained by שיטה

i) Although

(1) חיוב תשלומין קם לי' בדרכה מיני' there's מיתה וממון (1) and there's no

ii) Still for מיתה וקנס

(1) מת ומשלם

(2) "חידוש היא שחידשה תורה בקנס"

b) **מלקות וקנס** of ר' מאיר שיטה

i) מוציא שם רע from ילפותא

ii) We would have said for מלקות וקנס that אינו לוקה ומשלם

2) מהרש"א

a) קשיא

i) Even without a לימוד from שם רע

ii) מלקות וקנס for לוקה ומשלם ר' מאיר should have said

iii) Because חידוש היא שחידשה תורה בקנס

רש"י ד"ה גנב וטבח בשבת

- 1) First הקדמה
 - a) For טביחה by גנב
 - i) דין ממון קרן has a תשלומי קרן
 - ii) דין קנס ד' והי' has a תשלומי ד' והי'
- 2) Second הקדמה
 - a) If there is no חיוב תשלומין for קרן
 - b) there is also no חיוב תשלומין for ד' והי'
- 3) רש"י as explained by גמרא
 - a) ר' מאיר for רבה of שיטה
 - i) For חיוב מיתה where there is a תשלומי ממון
 - (1) חיוב תשלומין קם לי' בדרכה מיני' and there is no חיוב תשלומין
 - ii) For תשלומי קנס
 - (1) חידוש היא שחידשה תורה בקנס
 - (2) There is no חיוב תשלומין קם לי' בדרכה מיני' and there is a חיוב תשלומין
 - b) now
 - i) גנב וטבח בשבת פטור
 - (1) Where the גניבה and the טביחה both happened on שבת
 - (2) So that
 - (a) דין ממון קרן applies to the קרן that has a חיוב תשלומי קרן
 - (b) and there is no חיוב תשלומי קרן
 - (3) And
 - (a) once there is no חיוב תשלומי קרן
 - (b) there is also no חיוב תשלומין for ד' והי'
- 4) לג: at משנה
 - a) גנב וטבח בשבת משלם תשלומי ד' והי'
 - b) דברי ר' מאיר
- 5) מהרש"א
 - a) Must be that
 - i) In this משנה the גנב is חייב
 - (1) Because he was גונב בחול and it's only the טביחה that happened on שבת
 - (2) So

- (a) There is no קם לי' בדרכה מיני' for קרן
- (b) And for קם לי' בדרכה מיני' because ד' זה is a קנס
- b) note that the same words גנב וטבח בשבת
- i) In our סוגיא mean that both the גניבה and the טביחה happened on שבת
- ii) In the משנה means that only the טביחה happened on שבת

ⁱ Note that תוספות at לב: at אלא ד"ה אלא mentions that it's possible that עולא doesn't say ממונא משלם for כל התורה כולה.